

Les pèrdues i la memòria



Autoria: Mercè Climent
 Títol: *Més enllà dels murs*
 Editorial: Sembra Llibres, València, 2024
 154 pàgines

Olau, com altres estudiants de setze anys de l'institut de Sueca, forma part d'un programa intercanvi internacional amb estudiants berlinesos. A través d'aquest motiu, s'estableix una relació epistolar per practicar l'anglès. A ell, que no es caracteritza per estar passant un bon moment emocional, li toca comunicar-se amb Fazilet, una jove alemanya els avantpassats de la qual renaixen de Turquia. L'intercanvi de lletres troba el sentit amb la visita dels suecans a Berlín, on la receptora i emissora de la carta i la seua família esperen el jove suecà. A la capital alemanya visiten la ciutat i s'endinsen en la seua història, caracteritzada per l'emfatització de la memòria de l'episodi degradant que va suposar la derrota a la Segona Guerra Mundial. La visita al camp de concentració de Ravensbrück fa que coneguen els relats de presoneres com ara Neus Català i Ana Ornstein, dues dones que van sobreviure a la barbàrie nazi. No obstant això, la història que més els colpeix és la de Virtudes Cuevas, militant de la resistència i veïna de Sueca, que també va sobreviure a aquest camp de concentració i a l'extermini. El fet de visualitzar la ferocitat de l'holocaust fa que Olau connecte amb el

concepte de memòria i puga eixir del pou emocional on està atrapat des de la mort de sa mare.

La publicació de *Més enllà dels murs* (Sembra Llibres, 2024) consolida Mercé Climent (Alcoi, 1981), escriptora de novel·la juvenil, després de la seua primera incursió en el gènere amb *No hi havia a València* (Sembra Llibres, 2021). Ambdues novel·les formen part de la col·lecció Llavors, on es troben diversos títols orientats a un públic jove. La seua carrera com a escriptora juvenil és sols una faceta de tantes que en té, ja que també compta amb el guardó de diversos premis, entre ells el XVII Premi de Literatura Eròtica de la Vall d'Albaida amb la novel·la *Somiant Alexia* i el Premi Ibn Jafadja Ciutat d'Alzira amb el poemari *Infinitament*. A més, és fundadora de l'Editorial Lletra Impresa. Es tracta, doncs, d'una autora, per bé que jove, ben posicionada en el món de les lletres valencianes.

A la novel·la trobem dues línies narratives en nivells temporals distints que són les artèries de la història. Al primer plànol se situa la trama que protagonitzen Olau i Fazilet, mentre que, dins d'aquesta, trobem la recerca de la memòria individual i col·lectiva. La història personal del protagonista tracta els aspectes més íntims del jove: les seues pors, inseguretats i el seu abatiment davant la vida. El pes emocional, en moltes ocasions, cau en el procés del dol i l'aprenentatge davant l'absència d'un ésser volgut. A través dels pensaments d'Olau veiem el descabdellament del trasbals que pot comportar la mort d'una mare. La descripció del dol és tan minuciosa que fins i tot es reflecteix al llenguatge: al començament de la novel·la, el protagonista no és capaç de verbalitzar la pèrdua i ho fa a través del silenci. Després del recorregut emocional caminat, Olau *trenca el mur* que feia que les seues emocions estigueren bloquejades i hi mira més enllà.

D'altra banda, trobem la línia més teòrica, la de la memòria històrica. L'autora dedica capítols sencers a explicar d'una manera clara alguns dels aspectes més colpidors de l'extermini: l'estàtua de Tragede, la biografia d'Anna Ornstein o la descripció del camp de concentració de dones de Ravesbrück. Reflexiona sobre la memòria històrica i traça una comparació dels tractaments que s'han fet als diferents països. A Alemanya els personatges troben una consciència absoluta i un ús ètic dels llocs emblemàtics,

mentre que al País Valencià, i a l'Estat Espanyol, s'abandonen i s'oculten els espais, com ara la casa de Virtudes Cuevas al Carrer Magraners de Sueca. La novel·la està dividida en dues parts: la primera s'anomena "El mur" i la segona "La memòria". El mur té un ús metafòric que fa al·lusió tant a una realitat psicològica com política, mentre que a la memòria ix a la llum tot allò, col·lectiu i individual, que roman tancat en clau a les consciències dels personatges.

Essencialment, es tracta d'una novel·la per a joves, i hi veiem un munt de referències literàries a autors com ara Estellés, Gil de Biedma o André Bretón que, des de fora es veuen com una mena de píndoles que tracten de posar al mapa mental dels adolescents al·lusions culturals. A més, hi trobem esment de cançons de l'escena catalana de tots els temps com "Boig per tu" de Sau o "Bon dia" dels Pets, però també de l'actual, com fragments de cançons del disc *A tope amb la vida* (Oques Grasses, 2021). També, al darrere de les reflexions que fan els personatges sobre temes actuals com ara l'ús del ChatGPT o la crítica als estereotips, s'amaga un discurs moral i alligador que deixa clara la franja d'edat a què va destinada l'obra.

En definitiva, el llibre compta amb els ingredients per interessar als joves lectors i lectores: una trama social amb components tant d'amistat com d'amor, i amb el desplegament del concepte de memòria històrica a través de la narrativitat, i d'històries pròximes emocionalment colpidores. L'editorial Sembra amb *Més enllà dels murs* manté la seua aposta per productes destinats a joves lectors però sempre guiats per la qualitat literària i pel convenciment que la consciència social és un deure cívic i polític indefugible.

Joana Signes i Lloret